

Kruimels zijn ook brood

Wat zou jij nog aan je ouders willen vragen?

MARELLE BOERSMA
JOOP BOERSMA

- autobiografische roman -

Kruimels zijn ook brood

Kruimels zijn ook brood

Wat zou jij nog aan je ouders willen vragen?

Marelle Boersma

Joop Boersma

© 2017 Droomvallei Uitgeverij, Marelle en Joop Boersma

Eerste druk, eerste oplage juni 2017

Tekst: Marelle en Joop Boersma

Vormgeving: Droomvallei Uitgeverij

Coverontwerp: Itsamodesign

<http://www.prachtboeken.nl>

ISBN: 978-94-91886-76-8

Alle rechten voorbehouden.

*'ik wil een keer met je praten,
jouw moeder is toch jong overleden?'
'nee, niet nu, een andere keer'*

*we stonden in de deur
namen afscheid,
verlegen, onzeker*

*het is er niet meer van gekomen
ik was begin twintig
haar kinderen zijn veel jonger*

steeds weer de vraag

Joop Boersma
2010

Gedicht geschreven ter afscheid van zijn jongste dochter

1.

Doetinchem – zomer 2016

De stilte glijdt over het weinige gras dat onder de diepe schaduw van de beuken dun en broos is geworden. Soms raakt een verdwaalde zonnestraal de groene bodem. Hier liggen onzichtbare voetstappen van mensen die er niet meer zijn.

Verderop is het landelijker, meer open. Het groen wordt hier en daar afgewisseld met een ander kleurtje. De lange grassoorten zijn in bloei gekomen en laten hun zaadrijke pluimen meebewegen op de wind. Hier gaat de natuur zijn gang.

Op een simpel houten bankje zit een man, iets voorovergebogen alsof hij nadenkt. Het beeld zet zich vast in mijn hoofd. Het is een oude man, die zijn leven geleefd heeft. Op zijn schouders draagt hij zijn herinneringen met zich mee. Ervaringen uit de vorige eeuw met de vele ontwikkelingen hebben hem gemaakt tot wie hij nu is: een vader, een opa, een partner, een broer. Geen kind meer. Dat is verleden tijd.

Het is mooi om naar hem te kijken en zo te ontdekken wie hij echt is. Ken ik hem? Ken ik hem wel echt? Kan ik hem beter leren kennen door alleen maar te kijken? Ik weet dat er nog veel onuitgesproken woorden zijn. Ik hoop dat het gesprek, dat ik zo graag met hem wil voeren, daar verandering in kan brengen.

Ik loop rustig op hem af. De tijd lijkt hier eindeloos, maar is het niet. Het blijft een vreemde sensatie dat de snelheid van tijd toeneemt naarmate je ouder wordt. Je weet dat het niet kan, maar toch ervaar je het zo. Maar op deze plek is de stilstaande

tijd een gegeven.

Een tak knakt als ik vlakbij ben. Een passend geluid in de groene omgeving.

Hij draait zijn gezicht naar me toe. Een glimlach, een zucht.

'Diep in gedachten?' vraag ik.

Hij draait zich weer van me af. Zijn grijze haar kleurt wit in de zonnestralen. Aan zijn schommelende kruin te zien, knikt hij.

Ik ga naast hem zitten en laat zijn stilte ook mij omringen.

Negentig jaar is mijn vader. Een natuurmens. Hij heeft me uitgenodigd om me deze plek te laten zien. Dit moet zijn laatste rustplaats worden. Een beetje sinister is het wel om samen deze begraafplaats te bezoeken, ook al is het dan een natuurbegraafplaats. Net alsof je de dood al geaccepteerd hebt, terwijl je nog in het leven staat. Het is een gebied waar eeuwige stilte heerst op de glooiende landerijen die omringd worden door een bosgebied. Het doet hem vast denken aan de omgeving waar hij zijn jeugd heeft doorgebracht. Of eigenlijk moet ik zeggen, waar hij in zijn jeugd het liefst was.

Een vlinder danst op de warme luchtstroom van de zon en tikt lichtjes zijn schouder aan. Net als bij mijn zusje, alweer een aantal jaren geleden. Hij merkt het niet. Ik wil niet denken aan de dood die hem al zo veel heeft ontnomen.

'Wat een rust,' fluister ik.

Hij kijkt me aan en ik word geraakt door het begrip dat ik weerspiegeld zie in zijn ogen. 'De natuur accepteert iedereen. Daarom spreekt deze plek me aan.'

Ik begrijp niet direct wat hij bedoelt. Ineens vraag ik me af wat ik eigenlijk écht van hem weet. Van zijn jeugd, van zijn diepe gedachten. Er gaat vast veel in hem om wat hij nooit eerder gedeeld heeft. Met niemand. Zelfs niet met zijn naasten, zoals ik. Er werd vroeger niet gepraat; kinderen viel je niet lastig met oude wonden, met ervaringen uit een ver verleden. Maar als je wilt weten waar bepaalde eigenschappen en gedragingen vandaan komen, is er maar één mogelijkheid: vraag het aan degene

die het kan weten. Vraag dieper dan je ooit eerder ging, voordat de tijd verstreken is.

Een diepe zucht vliegt weg. 'Het is wel bijzonder om deze plek samen met jou te bezoeken. Ik vind het hier prachtig,' geef ik zacht aan. Er zit een belofte in mijn woorden; ik heb zijn laatste rustplaats geaccepteerd.

Samen praten over ons leven volgt hierna. Dat weet ik zeker, want hij heeft met deze vier woorden – de natuur accepteert iedereen – het startschot gegeven om onze herinneringen te delen; een tipje oplichtend van de sluier die over het verleden ligt. Het zal in het begin vast wat behoedzaam gaan, maar gedurende de dag zal er veel loskomen.

'Een afscheid is nog niet aan de orde, pap. Eerst nog onze afspraak. Wat is een mooie locatie voor ons gesprek?' vraag ik hem.

Hij kijkt me aan met een blije glinstering in zijn ogen. 'Een wandeling in Sonsbeek?'

'Sonsbeek,' herhaal ik. 'Ja, dat doen we. Ik haal je op bij het station. Lekker vroeg, zodat we veel tijd hebben.'

'Tijd,' verzucht hij.

Mijn vader laat zijn ogen over het landschap dwalen. De natuurbegraafplaats geeft rust, maar laat de tijd stoppen. Hij wil hier begraven worden, zonder protserig uiterlijk vertoon. Een plek die bij hem past. Zoals ik pas bij mijn vader.

Als we opstaan, haak ik mijn arm in de zijne. Naast elkaar lopen we naar de uitgang. De afspraak voor het gesprek is gemaakt en ik kijk ernaar uit om bij het begin te beginnen. Bij de bron van onze herinneringen.

KRUIMELS ZIJN OOK BROOD

verschijnt op
woensdag 21 juni 2017

Uitgeverij De Droomvallei
Marelle Boersma
Joop Boersma

Bijna een eeuw leven vat je niet in één gesprek samen. Toch is dat precies wat Marelle wil: met haar negentigjarige vader praten over wezenlijke zaken, over ervaringen van vroeger. Tijdens een wandeling door Arnhem komen ze tot de kern van het leven. Wat heeft je gemaakt tot wie je nu bent? Zijn dat de genen? Of wordt het leven op een andere manier doorgegeven van ouder op kind?

Eerst komen er wat aarzelende ontboezemingen, over de armoede in Joops jeugd, het onderduiken in de oorlog. Daarna delen ze diepe emoties met elkaar, die ze altijd voor elkaar verborgen hebben gehouden.

Hanneke Tinor-Centi (HT-C-communicatie) schreef: 'Kruimels zijn ook brood' is een treffend, rakend en schurend boek.

Joop Boersma & Marelle Boersma

Joop Boersma (1926) schreef eerder de historische roman Nachtregenboog. Marelle Boersma (1957) schreef inmiddels 11 thrillers, waaronder de bestseller Vals Alarm waarvan ruim 85.000 exemplaren zijn verkocht.

Kruimels zijn ook brood is een unieke samenwerking tussen een negentigjarige vader en zijn dochter.

9 789491 886768